

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt XLIII. Quinam, & an rectè matrimonium adhuc magis insolubile esse
optarent?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

quòd etiam sponte, ex mutuo coniugum consensu, vterque potest ingredi in religionem? Vsq̄ adeò multis modis Deus matrimonijs prospexit, vt *insolubilitate* eorum nemo ad animæ suæ exitium obligaretur. Sed multi etiam hîc sua culpa, malunt ægrotare, quàm admittere medicinam.

CAPVT XLIII.

Quinam, & an rectè matrimonium adhuc magis insolubile esse optarent?

HUc vsque de illis locuti sumus, quibus *insolubilitas* est odiosa; nunc etiam aliquid respondendum est ijs, qui mallent ipsam *insolubilitatem*, magis esse insolubilem, & nullo vel casu, vel interitu dirumpi posse. Nam vi diuersa sunt, inter mortales ingenia, ita & diuersa iudicia desideriaque inueniuntur. Quemadmodum igitur alij infausta optant coniugijs absolui, ita & alij ea vellent perpetuare, quibus coniugia fausta contigerunt. His tam diuersis, immo aduersis, non eadem remedia sunt proponenda. Ambierat, in Saxonia, quidam insignem sponfam; eum fatuus homo interrogauit: *Ecquando tandem eam ducturus esset?* Respondit: *Patienter expectandum esse, donec ea sibi permitteretur.* Subiecit non fatuè fatuus: *Ubi eam acquiseris, expectandum quoque erit patienter, donec ab ea denuò absoluaris.* Alijs scilicet præsentia, alijs absentia coniugis est molesta. Illorum igitur medicina est vxoris, horum vita illius. Hæc præsentia multis interrumpitur modis. 1. Iam vir abest domo, jam mulier, vel amore vagandi, vel necessitate negotiorum. 2. Virum itinera, bella, hostes abducunt; & hi sæpe etiam vxorem. 3. Vtrique morbi in causa sunt, vt præsentis, absentes videantur. 4. Quin haud rarò, in ipso demum matrimonio, impedimenta quadam patescunt, ob quæ matrimonium dirimitur. 5. Mors denique certa est omnibus, quæ tantò amarior dinellit coniuges, quantò dulcius vnà vixerunt, vt proinde dici possit: *Siccine se parat amara mors?* Aduertens hæc D. Chrysostomus ait: *Si coniuges concordissimè vixerint, illos inicitur timor, ne mors dirimat coniugium.*

1. Reg. 15. 32.

S. Chryf. lib. de virgin. cap. 53.

coniunctionis voluptatem, quod re ipsa aliquanda fieri est necesse: & consuetudo diuturna disunctionem intolerabilem facit. Si verò antequam vir coniunctiones gustaret, orbatu est coniuge, maiore in luctu erit, & tanquam ex contrarijs causis, parem vtriq; molestiam trahunt. Quid verò commemoranda sunt, qua inter coniugij tempus molesta acciderunt? Diuturna peregrinationes, coniuncta inter eos sollicitudines, morbi, mortes. Hac è matrimonio fausto infautum faciunt, neque contra ea facile adpromissorem, vadem prædemæ inuenies.

Sunt hæc; sed vel ab hominum culpa, vel à Mundi natura veniunt, vt ostendant, nullis in hac vita delitijs esse perpetuitatem. 1. Qui absunt à coniugibus, vagandi amore, coniuges non diligunt. Itaque culpa sua absunt. Quod si sciat coniugum alter, qui domi manet, gaudere debet, si absit, à quo, aut à qua non diligitur, aut etiam odio habetur. Cùm utique melius sit, procul esse ab inimicis. Quòd si nonnullos amantes negotia vel propria diuellunt, vel dominorum; ciet id quidem nonnunquam gemitus, nonnunquam & lachrymas, sed amorem firmat, desiderio absentium crescente; & gaudium multiplicat, tam diu omnibus votis suspirijsque desiderato domum redeunte. Quod vtrumq; in Penelopa atq; Vlysse suo Homerus demonstrauit. 2. Si non solum negotia quotidiana, verum etiam longiora itinera, bella, hostes ipsi coniugem abducant, vt in memorato Vlysse contigit, tanto maius absentis desiderium excitatur; tanto fides domi castè viuentis illustrior redditur. Quanquam & qui foris, in bello, diutiùs rem strenuè gerit, clarior euadit. Plus enim Respublica debet amari, quàm vxor; & maior est gloria, in bello versari inter tela; quàm domi sedere ad colum, & telas tractare. Quod si & hostes maritum, aut maritam abducant, communis est casus, neque matrimonio proprius. Potest enim & pater à filio, & filius à patre, & quiuis amicus ab amico abduci, hoste prædominante. Non esset humanus status coniugium, si homines ab humanis casibus liberaret. Et si vel maximè coniunx sit bello captus, aut abrepta filia, est spes & modus restitutionis impetrandæ, quemadmodum Chryse Chryseis est restituta. Neque supra
Z z z . 2 mulie.

IL

muliebrem patientiam debet esse, si vir eius sit ab hoste captus; sola enim cruciatur absentia, cum maritus & absentiam, & captiuitatem, & mille alia incommoda debeat sustinere. Multoque indignius est, si vir impatienter ferat, uxorem sibi ab hoste esse abreptam. Briseida Agamemnon Achilli abripuerat; quam rem grauius ferens Achilles, noluit amplius pugnare; neque ante vnquam potuit, vel donis, vel precibus, vel minis induci vt pugnaret, quam Patroclum charissimū socium, in armis suis audiuit ab Hectore interfectum. Hic solūm fortis non fuit Achilles, vt de illo Martio heroē scriberetur:

Ille etiam abrepta desertus coniunge Achilles

Cessare in rebus pertulit arma sua.

Fortis est vel vir, vel femina, si absente coniuge, suam Deo & mundo, probat castitatem. Sicut enim mulier preparata ad capiendas animas; garrula & vaga, quietis impatiens, nec valens in domo consistere pedibus suis, nunc foris, nunc in plateis, nunc iuxta angulos insidians: illud pro argumento admiscet: Non est enim vir in domo sua, abijt via longissima: ita vicissim est

Felix Admeri coniunx, & lectus Vlysis,

Et quacunq; viri femina limen amat.

Testudo semper domi est, ita & mulier pudica; etiam viro absente, & diu absente, & longinquos ad Indos absente.

Penelope poterat bis denos salua per annos

Vivere tam multis famina digna prociis.

Visura & quamuis nunquam speraret Vlysem,

Illum expectando facta remansit anus.

Et vel idcirco itinera incidunt, diuiduntque coniugatos. Quae intelligenda sunt de ijs, qui mancipia non sunt. Nam vt paulo infra dicam, si quis liber per errorem seruam in matrimonium accipiat, impedimentum est vtique dirimens; quia redundat in errorem circa substantiam obligationis corporum, quorum vterque coniunx vult æqualem potestatem, cum indiuidua vitæ societate accipere. Atqui serua libero, vel liberæ seruus tradere æqualem non potest, eò ipso, quia à Domino suo diu noctuque, non obstante Matrimonij vinculo, occupari, & in remotissimas quoque terras potest ablegari.

Homer. I.
liad. 1. Horat.
2. Carm. ode.
4.

Prout. 7. 10.

Propert. l. 2.
eleg. 6.

Idem. l. 2. e.
leg. 9.

3. Morbi quidem nullis sunt, quàm coniugibus, importuniores, quia vno semper morbo ægrotant duo; & dolente viro vxor amans dolet, vxoreque malè affecta, afficitur malè etiam amans maritus. At quis coniuges à morbis eximios iudicet esse oportere? omne coniugium est inter mortales; & quia morti, ideò & morbis subiectos. Qui immortales erunt, in cælo, *neq; nubent, neq; nubentur*. Ibi enim neminem nasci necesse est, vbi nemo moritur. In terris vt alij possint succedere, debent decedere alij: vt decedant, ægrotant. Hæc est mortalium natura. Sed & idcirco morbi coniugibus profunt, quia non solum præbent occasionem exercendæ patientiæ atque charitatis, sed etiam detegunt mutuum eorum amorem. Non potest enim latere amantis cura & sollicitudo, & dolor, affectusque dicentis:

Mortem ego non fugiam morte subire tua.

Nam & qui magis amat, magis succurrit, magis vigilat, magis pro ægrotante laborat: & qui videt magis sibi succurri, amorem magis agnoscit, amoreque accenditur, sanitatiq; redditus, vices reddit, memor exempli, curæque sibi impensa. Hos ergo tales morbi non disiungunt; immo coniungunt magis.

4. Multi, matrimonijs pleno consensu contractis, optarent & sani & ægroti vnà manere, sed coguntur sese deserere, vel inuiti, itidem vtique sua culpa; cure enim inconsultò matrimonia contraxerunt? cur ausi sunt velle colligari, cum quibus colligari non potuerunt? Nam sicut ferrum misceri non potest testa, ita quidam ad coniugium inidonei sunt, ob impedimenta partim diuinarum, partim humanarum legum autoritate, opposita. Quemadmodum enim summus Mundi Gubernator res naturales, per causas naturales perficit; sic humanos quoque contractus dirigit humanarum legum autoritate. Itaque non tantum à natura & Dei institutione, in SS. litteris nonnulli ad matrimonium inhabiles declarantur; sed etiam vtriusque Reip. Christianæ magistratibus Deus dedit potestatem populos in pace regendi, ad quam potestatem pertinet, vt per matrimonia huius pacis & tranquillitatis propagatio & salus non impediatur. Cùm itaque forma essentialis Matrimonij sit

Zzz 3

mutuus

III.

Marc. 12. 25.

Dan. 2. 43.

Canon. 2. 27.
q. 2.

mutuus contrahentium consensus, qui corpora contrahentium afficit, quæ sunt ad usum conjugalem idonea, sit vti quod vel substantiam huius consensus destruit, vel hanc corporum aptitudinē tollit, *Matrimonij impedimentum* nominetur. Atque ut de illis impedimentis, quæ quia impediunt, ne nuptiæ licitè contrahi possint, *impedientia* vocantur, nihil hic dicam; eò quòd non cum substantia, sed solennitate duntaxat huius sacramenti pugnent, atque idcirco matrimonia non dirimant: certè multi, sine vllò discrimine, sine deliberatione, & ratione, nuptias celebrant, cum quibus neque licitè, neque validè eas possunt celebrare. Quid ergo mirum, si dissuere debent, quod malè consuerunt? De his impedimentis copiosè disserunt, qui de conscientiæ casibus scripserunt. Obiter ea percurrissè satis erit, ad monendos homines, ne sint in coniugijs inmundis leues & præcipites, & legum Ecclesiasticarum negligentes; neque priuatim contrahant, quod postea publicè est retractandum.

V.
L. 15. de Iurisdic. omnium Iudicū.
L. 8. & 9. C. de iuris & pacti ignorantia
Reg. 117. § de reg. iuris.

Gen. 25. 24.

Cap. 2. & vit. de coniugio seruorum.

Primum itaque impedimentum est, *Error*, quia, ut iura dicunt, *Errantis nullus est consensus*. Cum enim voluntas nihil appetat, nisi quod est cognitum, in incognitum vti que non potest consentire. Itaque *Error* vel *ignorantia* tollit consensum voluntatis, quæ potest esse, vel de persona ipsa, vel de qualitate, vel de conditione personæ. Si error interefferit circa personam, ut si quis contrahit cum Lia, putans esse Rachelem, nullum est matrimonium, nisi post errorem deprehensum, in matrimonium de nouo consentiat; vti fecit Iacob Patriarcha. Si error contingat in *Nomine*, vel *qualitate*, ut si quis cum ignobili, aut paupere contrahat, quam existimauit esse nobilem aut opulentam; aut cum vitiata, quam credidit esse virginem; stat matrimonium; nisi qualitas illa in pactum fuerit deducta, vel etiam in personam redundarit: ut si qua heroina putauit se nubere primogenito Regis, cum is sibi hoc nomen falso arrogarit. Plus est, si error interueniat in *conditione*, quam in *qualitate personæ*: ut si quis seruam inueniat conuincatque esse, quam sibi persuasit esse liberam; nisi & ipse seruus sit, vel errore patefacto, ratum habeat matrimonium, vel cum illa ma-

trimo-

matrimonium consummari. Sicut enim error ipsius personæ, tollit materiam, scilicet ipsam personam contrahentem; ita ignorantia conditionis in persona tollit partem materiæ: siquidem serui non habent plenam corporis sui potestatem. Error autem qualitatis, vel opum spectat tantum ad accidentales eius circumstantias, quæ secundario, in matrimonijs considerantur. Non enim multum refert, Mariæne aliqua, an Martha vocetur; quamuis sciam à Prædicante aliquo Lutherano hanc regulam obseruatam & alijs traditam esse, in Wirtembergia:

Vxorem ducturus ab R. tibi disce cauere:

Aras & guerras R. habet omnis habens.

quales sunt *Maria, Martha, Margareta*: mar, mar, mar. Hic Prædicans, si cum Iosepho vixisset, utique non dixisset cum Angelo: *Ioseph fili David, noli timere accipere Mariam coniugem tuam*. Porro validè etiam non contrahunt, qui humanæ notitiæ, circa Personam, & obligationem præsentem sunt incapaces, ut pueri, furiosi, perpetuò amentes, valdè ebrii, surdi simul & à primo ortu cæci, tanquam nullo modo docibiles, & quicumque deliberatum consensum habere nequeunt, aut liberi arbitrij vsu carent. Item qui ordinibus sacris, seu maioribus, sunt initiati, idque vel ob votum solenne castitatis his ordinibus non diuino, sed Ecclesiastico iure annexum, ut quidam volunt; vel, ut alij verosimilius docent, ob antiquissimam Ecclesie constitutionem. Quin & is, qui *votum solenne*, in approbata Religione, emisit, inhabilis est ad matrimonium. Quare neque iste, neque illi, seu religiosi, seu parochi, seu etiam diaconi, aut subdiaconi vxorem ducunt, sed meretricem. A qua meritò sunt separandi; quamuis ægrè ab hoc visco separentur, sicut & illi, quibus *impedimentum criminis* obstat. An non enim iure ab inuicem diuelluntur adulteri, qui sciunt priores adhuc suos coniuges viuere, & tamen nuptias nouas superinducunt? digni, quos vel carnifex diuidat? vel adulteri, qui sibi inuicem impiam fidem dederunt de coniugio inter se ineundo, post mortem vxoris adulteri, vel mariti adulteræ? multoq; magis, si adulter mortem coniugis suæ, vel mariti adulteræ procurauit, ut eam posset in vxorem ducere? Hos quis simul esse

Matth. 3. 20.

Conc. Trid.
sess. 24. Can.
9.

Can. relatum
31. q. 1. 3.
C. super hoc.
de eo qui duxit in matr.

esse

Marc. 6. 18.

esse non indignè ferat, per tanta crimina ad connubium graui-
satos? Pari pacto, quis eos in matrimonio stabiliat, qui nulla
religionis, nulla consanguinitatis, nulla affinitatis, aut ullius cogna-
tionis ratione habita, ea matrimonia eligunt, à quibus natura
abhorret? Quis patrem filia, matrem filij esse coniugem æqua-
nimo audiat? Quis cum Ioanne non dicat, *Non licet tibi habere
uxorem fratris tui?* Et Oedipos vel veteres Ethnicorum tra-
gœdiæ deplorauerunt. Denique *impotentia*, quæ & perpetua
est, & matrimonium antecessit, ipso iure naturæ facit matri-
monium esse nullum; quomodo enim potest is se ad coniugium
alligare, qui nequit perficere actum matrimoniale? An non
præstat huiuscemodi dirimere; vt alter alibi remedium querat,
qui *impotentia* non laborat? Quare hæc ipsa talis separatio bo-
num est quoddam matrimonij; neque potest sine calumnia ac-
cusari; sicut & illæ, quæ sunt strictim à nobis enumeratæ.

VL

5. Igitur restat sola mors, quæ sanè est longè amarissima
amantibus, ob tres causas. 1. Quia charos diuellit. 2. Quia
viduos aut viduas facit; quis autem nescit vel viduorum defo-
lationem, vel calamitatem viduarum? 3. Quia rarò secundus
maritus, aut secunda vxor est melior. Ordine singula reexam.
Fatendum enim est primò, mortem talibus multò esse acerbio-
rem, quàm quibus coniunx non est.

Propert. l. 2.
eleg. 8.

Quid? non Antigones tumulo Bœotius Hamon

Corruit ipse suo saucius ense lætus?

Et sua cum misero permiscuit ossa puella,

Qua sine Tebanam noluit ire domum?

An non audimus quotidie, *Nolo viuere, postquam vitam, postquam
animam meam amisi. Simul moriar, simul sepeliar?*

Tantus in excepto sensit amore dolor.

At hic ipse dolor docet, longè mitiorem esse mortem ijs, qui in
calibatu coniuge caruerunt, longè vitam feliciorum. Nam ne-
quæ ipsi morientes solliciti sunt pro superstitute coniuge; neque
tristantur coniugè prius moriente. Deinde ista, per mortem,
allatâ separatiõ, coniuges monet, ne se hîc esse beatos arbi-
trentur, sed semper meminerint, delicias suas finiendas, & ad
aliam beatitudinem aspirandum; ad quam, nisi per mortem,
nunquam peruenirent.

Quid

Quid quòd ipsi saepe sibi coniuges in caussa sunt mortis celerioris? Cambles rex, noctu, vt fertur, præ amore, vxorem suam vorauit; manè adhuc manu eius in ore reperta. Ac ne hunc solum hoc fecisse putemus, multi amore nitzio vxores suas perdunt, dum eis noxia quæque permittunt. Immo se ipsos, dum vxoribus omnia permittunt, exitio obijciunt. *Syræ Semiramis, verna regij ancilla, corpore questum fecerat. Quæ, cum in ipsam incidisset ipsamq; dilexisset Ninus, ita hominem in potestatem suam redegit contempsitq;, vt licere peteret sibi, & permitti, vnum diem, in solio regio sedere, diademate redimitam, & responsa gentibus dantem. Quod ille cum concessisset, edixissetq;, vt omnes ei, perinde ac sibi parerent, & dicto essent audientes: gesit se in primis præceptis, vt periculum faceret, moderatè. Quos vt nihil obstrepentes, sed impigre mandata exequentes vidit, Ninum corripit; mox vinciri iussit; denique etiam obruncari. Quibus transactis, regnauit per Asiam clarè, longo tempore. Habuisset & Ninus vitam longiorem, nisi nimis vxorius fuisset.*

Talia connubia, & tales celebrent Hymeneos.

Egregium Veneris genus.

Candaules quoque nimium vxorem adamabat, eamq; præ amore, arbitrabatur omnium feminarum esse pulcherrimam. Hoc ita esse sibi persuadens, apud Gygem Dascyli filium ex satellitibus suis (erat enim is maximè acceptus, & quo ministro in rebus magis arduis utebatur) speciem vxoris supra modum extollebat. Et quia magis incredulæ sunt aures hominibus, quàm oculi, inuito ostendit, non quo decebat modo. Itaque, ob id probrum dormiens eiusdem vxoris iussu & ope, manu autem Gygis interfectus est; vna nocte, & regnū, & vxorè, & vitam amittens; victurus, si aspectu coniugis solus frui potuisset. Itaq; ipse luit linguæ & petulantia suæ leuitatem; quemadmodum Lucretia illa Romana viri proditionem; quam vtique diutiùs habuisset Collatinus, nisi in vino eam alijs laudauisset. Itaque saepe vel sibi ipsis, vel thalami consorti mortem consciscunt nimij coniugum amatores; quas pro idolis habent, & tanquam Deas adorant. Igitur neque sceptrum ijs tradere oportet, neque eas alijs ostentare, aut prædicare, ne vel volentes, vel nolentes separentur.

A a a

Quan-

VII.

Plutarch. in
serm. amat.

Virgil. lib. 7.
Æneid.

Herodot. 1.1.

VIII.

Vincent. l. 3.
Hist. V. Vicius
l. 2. c. 46. de
præstigijs
dzm.

Quamquam nonnulli, ingratijs suis, sint caussa bonæ separationis. Mirabile est, quod complures scribunt auctores, in egregiâ admonitionem eorum, qui se temerè cuius credunt, & notas ignotasque mulieres, nullo discrimine, in familiaritatem, in domum, in thalamum & connubium admittunt. In Sicilia, sub Rogerio, iuuenis quidam strenuus, & natandi apprime peritus, circa crepusculum exierat, & lucente luna, astus diurnos in mari temperabat. Ibi, dum aquis fertur, & iucundè lauat, fortasse & inuerecundè, videt mulierem post se natantem, haud secus ac socium aliquè ludere gestientè, aut volentè mergere eum, qui prænatabat. Apprehensam igitur crinibus in littus extrahit, quasi ex Acidalijs fontibus è tribus gratijs vnam. O prædonem! ô prædam! ô infelicem piscationem! Putat se Andromedam reperisse, aut incidisse in Dianam lauantem, & non timet, ne fiat Actæon. Dum eam in ripa sedentem capillis tenet, affatur comissimè & interrogat: Quenam sit, aut vnde huc veniat? sed multis quæstionibus ne verbum quidem extorquet. Satis ea erat magna suspicandi caussa; & nihil boni subesse, vel silentium ipsum loquebatur. Sed cæca est cupiditas, facilè excusat, quod amat. Cetera nolo dicere. Certè quia ei placuit, pallio opertam secum domum duxit; quin & duxit in vxorem. O temeraria iuuentus! ô improvida aras, quoties te existimas esse cum homine, & es cum dæmone! Iam diu cum hac Nympha habitauerat adolescens, & verò etiam elegantem admodum filium ex ea susceperat, cum eum aliquando optimorum vnus sociorum visitauit. Venerunt forè in eum sermonem, vt de vxoris patria, & stirpe quereretur. Respondit vecors maritus, nihil se earum rerum scire, nisi quòd è mari illam, quasi murænam extraxerit, arque interea verbum ex illa nullum quiuerit exprimere. Cui socius meliùs sapere assuetus: *Quantum video, inquit, profecto Phantasma est tua vxor, atque è Tartareis laruis vna. Egone silere illam tam diu paterer? ego non adigerem ad edendam veritatem? Ego cum Sigalionis filia, aut cum Angerona ipsa habitarem? Fraus est certa. Harpyia aliqua hinc latet. Verberibus verba extunderem, si verbis responsum non impetrarem.* Expauit iuuenis maritus ad hanc ob-

iurgatio-

iurgationem veteris amici. Mox etiam excanduit. Itaq; ferro correpto vxorem aggressus fari iussit. Qua nescio quid barbarum infrendente, minitari cœpit, se filium, quem ex ea sustulerat, interfectorum illico, ni loqui vellet, suamque originem, & solum patrum fateri. Ad quas minas, *Va misero tibi*, inquit illa, *vilem perdis vxorem, dum me effari cogis. Mansissem tecum, ac in rem tuam esses, si iniunctum mihi silentium permisisses. Nunc autem me posthac non aspicias.* Cum dicto euauit, ostenditq; se vmbra, aut nubem, illum Ixionem fuisse. Neq; fatis fuit, vxorem æquè celeriter amissam, ac leuiter acceptam esse, puer quoque, vbi adoleuit, cœpit marinum balneum frequentare. Tandem igitur, die quodam, multis natando sese oblectantibus, inter alios, etiam is ipse denuo in vndis brachia quatiens exultauit; occurrit ergo illi, omnibus spectantibus, seu marina mulier, seu phantastica Siren, atque ex omnium oculis abripuit, nunquam postea amplius visum. Sic & vxorem, & filium perdidit festinus & præceps nuptiator. Simile quid circumfertur de Melusina, quod si fabulam sapit; fabula tamen non est, quod in nostra vicinia constat euenisse: vt profectò in iocum trahere non debeant, qui eundem scopulum cauere iubentur. Ah quot vel ego noui iuuenes, quot viros sic deceptos, vt dum putarent se Iunonē habere, aut aliam mulierem, ipsum eacodæmonem, ambabus vlnis amplecterentur; atq; ita capientes caperentur! Quanto tales beneficio afficit, qui tali eos connubio liberat? liberat enim à pessima mali dæmonis seruitute. Quamuis (prò dolor!) plerumque hoc connubium nimis solet esse insolubile; tamen amabile non est, sed miserum & detestandum: & tali vitæ utiq; debet mors præoptari.

Quid si & sanctus quidam amor nonnullos coniuges vita priuat, vt coniuges suos in vita seruent? *Maiorem hac dilectionem nemo habet, vt animam suam ponat quis pro amicis suis.* S. Candida iunior, Neapoli, anno Christi 532. nobilibus parentibus orta à teneris vnguiculis pietati & misericordiæ erga pauperes addictissima; nunquam otiosa, semper aut lectione, aut precatione, aut meditatione, aut æqualium exhortatione, aut dissidentium conciliatione occupata; vt parentum obedi-

Aaaa 2

ret

IX.

Ioan. 15. 13.

Ferrarius
4. Septemb.

ret voluntati, pio viro nupsit. A quo cum filium nacta esset, cœpit matrimonij curas experiri. Nam & maritus, & filius in grauem incidit morbum: quo inualescente vterque breui erat moriturus. Sed quid non facit amor? Quæ vtrumque habebat vitâ suâ chariorem, Deum incensè rogauit, vt vtrique vitam prolongare, & sibi, eorum loco, adimere vellet. Rogauit, impetrauit. Postea in S. Andreæ templo sepulta, miraculis luxit. Iucundum non fuerit huic marito vxorem amittere, tamen vtile fuit: immo & magnum Dei beneficium fuit. Neq; hinc inter coniuges rarus est amor. Sæpe sunt, qui pro coniuge mortem volunt oppetere. Et oppetunt non pauci. Bona est itaq; talis mors coniugatis, quia maxima est amoris probatio.

C A P V T XLIV.

De Bono viduitatis.

L

ALterum erat, *Quod viduos mors faciat, viduasq;?* Facit sanè, & sunt sua incommoda viduitati. Verùm qui matrimonij priùs incommoda experti sunt, facile postea sustinent incommoda viduitatis, *passi grauiora.* Sicut leuius est, tolerare morsus muscarum, quàm vesparum ictus; & expeditius fluuium, quàm Oceanum trajicere. Gratiam sibi factam existimat, cui compedes demuntur è carcere dimisso; etsi pedem non audeat efferre è ciuitate. Ita duras compedes deposuit, quisquis vinculo coniugij est liberatus; etsi non liberatus est ab omni vitæ istius calamitate: à qua, non coniugis, sed propria mors tantùm homines solet eximere. Viduitatis statum matrimonio etiam excellentia antistare, ipse Apostolus docet his verbis: *Mulier alligata est legi, quanto tempore vir eius viuit. quòd si dormierit vir eius, liberata est: cui vult nubat: tantùm in Domino. Beatior autem erit, si sic permanferit, secundum meum consiliu: puto autem, quòd & ego Spiritum Dei habeam; qui est Spiritus consilij. Quàm clarè autem viduam ait esse vxore beatiorè? tum hîc in quietâ, Deo dicatâ, & sanctiorè vitâ; tum post mortem, in maiore beatitudine & gloria. Vt enim viduitas matrimonio melior est, ita quoq; maior eius erit.*

1. Cor. 7. 31.